

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ČESKÝ JAZYK PRO 2. ROČNÍK

autor: PaedDr. Ivana Fialová

Autorem materiálu je PaedDr. Ivana Fialová,
Základní škola Dobříš, Komenského nám. 35, okres Příbram.
Dostupné z portálu www.1zsdobrisprojekt.cz financovaného z EFS a státního rozpočtu ČR

I. Věta, slovo

1. Sestav větu ze slov.

míč koupil Tatínek mi.

patří tato Komu knížka?

pohádku mi Přečti večer!

už Ať doma je táta.

2. Rozděl slova ve větě.

Nášmalýpesvyskočilnaokno.

Maminkaupeklahusu.

PesAlíkjichtělsežrat.

Naoknězbylyjenomkosti.

3. Dopiš písmeno na začátek věty.

___a zahradě dozrála jablka. ___ávali jsme je do košíčku.

___áma je okrájí a nastrouhá. ___ude péci koláč. ___áta má

rád sladké. ___ěda si taky pochutná.

4. Doplň znaménka na konci vět.

Venku se ochladilo__ Zatop v kamnech__ Kéž by nám bylo brzy teplo__ Vezmi si na sebe teplý svetr__ Kam sis dal teplé ponožky__ Všichni jsme si oblékli teplé věci__ Už nám zima nebude__ Neboj se__

5. Dopiš věty podle druhu.

věta oznamovací	věta rozkazovací
Vstali jsme a zpívali.	Vstaňte a zpívejte!
Zavřel dveře.	
	Podívej se z okna!
Sedí rovně v lavici.	
	Uklid' si boty!

věta tázací	věta přací
Kdy přijede babička?	Ať přijede babička.
	Ať už je teta zdravá.
Kam se pojedeme koupat?	
	Kéž už umíš plavat.
Líbí se ti ve škole?	

6. Změň věty! Z oznamovací napiš rozkazovací.

Přijdu včas k autobusu. (přijď)

Nastoupím do autobusu. (nastup)

Pěkně pozdravím řidiče. (pozdrav)

Přečtu si časopis. (přečti)

Pustím starší paní sednout. (pust')

7. Změň věty! Z oznamovací napiš práci.

Kočka Micka má hebký kožíšek. (kéž by)

Dostala plnou misku mléka. (ať)

Umí lézt po stromech. (kéž by)

Má ráda svoje koťátka. (ať)

8. Dopln' znaménka za větami a urči druhy vět (O, T, R, P).

Máte rádi zvířata ☐

Máme doma malé kotě ☐

Rádo sedí v teplé botě ☐

Pije vodu z mističky ☐

Olizuje tlapičky ☐

Kéž by mělo sestřičku ☐

A koupili mu kočičku ☐

Máš také kočky rád ☐

Bud' i ty jejich kamarád ☐

9. Očísluj věty, jak jdou za sebou.

☐ A už usedám do lavice.

☐ Rychle vstanu.

☐ Jdu do školy.

☐ Sním si snídani.

☐ Zazvoní mi budík.

☐ Umyju se, učešu se.

II. Věta, slovo a význam slov

1. Napiš u vyznačených slov slova opačného významu.

Na zahradě roste *malý* strom.

Mám rád *slaná* jídla.

Jitka je *zlobivá*.

Četli jsme *dlouhou* pohádku.

Píšu *krátký* dopis.

2. Podtrhni správné slovo.

Na stromě roste *zelenina* – ovoce.

V zimě se slaví *Vánoce* – Velikonoce.

Měsíc svítí *ve dne* – v noci.

Maminka je mi *dráha* – drahá.

Z mraků spadla první *vločka* – čočka.

3. Utvoř bohatou větu.

Kdo?	nosí		Kdy?
Kam?	Co?	Jak?	Komu?

4. Najdi a spoj slova stejného významu.

děvče	<i>spát</i>	pěkně	<i>najedený</i>
květina	<i>rostlina</i>	utíká	<i>hezky</i>
mluvit	<i>tlustý</i>	syť	<i>radostný</i>
ráno	<i>holka</i>	úzký	<i>pádí</i>
silný	<i>říkat</i>	veselý	<i>chlapec</i>
ležet	<i>jitro</i>	kluk	<i>tenký</i>

5. Rozděl slova na slabiky.

Byla neděle. Svítalo sluníčko a byl hezký den. Veverka si šla hledat jídlo. Vyskočila na strom a našla celou řadu oříšků.

6. Slova jsou tvořena z hlásek. Dopiš hlásky a tvoř slova.

___e___	_____
___á___a	_____
___á___í	_____
___e___e	_____

7. Doplň samohlásky.

M__m__ m__ r__da dc__r__ J__n__.

J__n__ z__s m__ r__d__ m__m__.

Ch__dí sp__l__ n__ pr__ch__zky.

M__jí sp__l__ ř__d__ z__jmů.

A t__ vš__ j__ z v__lk__ l__sky.

8. Škrtni slovo, které do řady nepatří. Jak jedním slovem nazveš všechna ostatní?

– koláč, buchta, houska, rohlík, maso, kobliha, chléb

(_____)

– letadlo, koleje, auto, kolo, vlak, autobus, metro

(_____)

– celer, petržel, banán, mrkev, brambory, cibule, česnek

(_____)

– kos, datel, vrabec, vlaštovka, slepice, kachna, želva

(_____)

III. Souhlásky tvrdé

1. Vyber správnou slabiku a slova napiš.

(dý – dí)chá	_____	hně(dý-di)	_____
(dý – dí)ka	_____	scho(dydí)	_____
(dý – dí)má	_____	hra(dy-di)	_____

Vyber správnou slabiku a slova napiš.

(tý- tí)den	_____	mo(tý-tí)l	_____
(ty-ti)gr	_____	seši(ty-ti)	_____
(ty-ti)če	_____	pa(ty-ti)	_____

Vyber správnou slabiku a slova napiš.

zvo(ny-ni)	_____	hod(ný-ni)	_____
čer(ný-ní)	_____	sta(ny-ni)	_____
peři(ny-ni)	_____	va(ny-ni)	_____

2. Napiš slova protikladná.

starý _____ bílý _____

zlobivý _____ ošklivý _____

bohatý _____ tenký _____

3. Piš slova, která označují množství dvě a více.

noha _____ roh _____

kruh _____ pruh _____

trh _____ tvaroh _____

socha _____ ořech _____

střecha _____ sprcha _____

moucha _____ rampouch _____

mrak _____ brambora _____

vrak _____ papír _____

hora _____ čára _____

IV. Souhlásky měkké

1. Zapiš slova se slabikou di, ti, ni.

di _____

ti _____

ni _____

(chodit, tisíc, tichá, hnízdo, nikdo, tiše, hodina, koník, nitě)

2. Zapiš slova se slabikou ži, ši, či, ři.

ži _____

ši _____

či _____

ři _____

(říká, šije, čistí, žije, kočičí, žito, uši, krouží, čtyři, točí, měří)

3. Zapiš slova se slabikou ci, ji.

ci _____

ji _____

(jízdenka, cibule, jídlo, jiný, cítí, krájí, cihla, ptáci)

4. Dopln měkké slabiky

Sloni

Letos, jako lo____,
potě____li nás slo____.
Mají velké u____.
a taky dobrou du____.

Hlavou se nám uklá____,
rádi cho____ po strá____.
Neva____jim kame____,
z procházek jsou blaže____.

[illegible]

V. Souhlásky tvrdé a měkké

1. Dopln i – y

Máma vař_ oběd.

Krejč_ š_ je kalhot_.

Prodavač váž_ nákup.

Na zdi visí hod_n_.

Táta čte rád novin_.

Prohlíží_m si obrázk_.

Umyju si noh_.

Neboj_m se v noc_.

2. Spoj ke slovům správnou slabiku.

bo__

bo__čky

plo__

__kadlo

seši__

TY

__síce

po__chu

TI

__še

mos__

ma__čka

3. Doplň správné slovo.

Moje maminka je ...

Můj tatínek je ...

mladá

pilná

hodná

pracovitá

šťastná

4. Doplň správné slovo z nabídky.

Tatínek je _____ než dědeček.

starší - mladší

Slon je _____ než blecha.

menší - větší

Kůň má _____ krk než žirafa.

kratší - delší

Noc je _____ než den.

světlejší – tmavší

5. Doplň vhodné slabiky.

mnoho

jeden

velcí sloni

vel__ slon

hbití zajíci

hbi__ zajíc

mladí hoši

mla__ hoch

černí krtci

čer__ krtek

6. Doplň vhodné slovo podle vzoru:

holka - holčička

kočka _____ *ruka* _____

_____ *židlička* *růže* _____

kapr _____ *noha* _____

kaše _____ _____ *očičko*

7. Dopiš slabiky tvrdé a měkké. Dy, ty, ny, dý, tý, ný, podtrhni modře, di, ti, ni, dí, tí, ní podtrhni červeně.

řa____, mos____, po____chu, sví____, ro____na,
pokla____, kos____, bo____, hla____na, cho____dlo,
závo____, dor____, ____kdo, mo____l, jaho____,
____vadlo, pe____ze, ko____ček

8. Škrtni nesprávnou slabiku.

mo(tý -tí)lek

drá(ty-ti)

ta(tý-tí)nek

vrá(tý-tí)

te(ty-ti)čka

plo(ty-ti)

vrá(tý-tí)me

(ty-ti)síc

mo(ty-ti)ka

(tý-tí)den

9. Vyber a podtrhni vhodné slovo. Cvičení opiš.

Někdo na nás (zvony – zvoní). Tatínek se brzy (vraty - vrátí). Nad loukou (letý – letí) motýl. Maminka dává do polévky (kořeny – koření). Už mám hub (plný - plní) košík. V čistírně (čistý – čistí) šaty. Budík na nočním stolku (tyká - tiká).

[illegible]

VI. Dvojhlásky

1. Vyber slovo s dvojhláskou *ou* nebo *au* a dopiš je do věty

Teta koupila _____. *jahody, meloun, jablko*

Pekaři upekli _____. *buchty, koláče, housky*

Táta řídí _____. *motorku, kolo, auto*

Ondra je _____. *rychlý, hloupý, pomalý*

Na střeše komín _____. *kouří, dýmá, práší*

Proti slunci oči _____. *zavírám, mhouřím*

2. Doplň správnou dvojhlásku *ou* nebo *au*.

V místnosti létala m_____cha. Kouzelník ukázal svá
k_____zla. Máme nové _____to. K večeři budeme mít
hrachov_____, nudlov_____ nebo bramborov_____
polévku. Čekali jsme na _____tobus. Z komína st_____pá
k_____ř. H_____pačka se h_____pá. Jdeme do s_____ny.

3. Dopiš dvojhlásky.

tuží se	–	t____ží	kopec	–	k____pí
kruhy	–	kr____ží	čteme	–	čt____
holub	–	hol____bek	sama	–	s____na
modrý	–	m____drý	hrubá	–	h____ba
dluhy	–	dl____hý	koza	–	k____zla

4. Škrtni slova, která jsou chybně napsaná:

V voda, vosy, vodovod, vouda, vousy, voudník, vodní, vodník

T touha, tuha, stupa, tužka, touží, stoupá, stopa, stupá, tuží

H hoba, houba, husa, hoska, house, hodný, houdný, houska

VII. Samohlásky u – ú – ů

1. Doplň čárku nad *ú* nebo kroužek nad *ů*.

u – ú ulice, učitel, usta, unava, učebnice, ubrus,
usměv, uly, umělec, uroda, ukázat, uzký,
upal, úkol

u – ů dum, prut, kuzle, ruže, trubka, hruška,
duše, kura, hruza, kruhy, pruhy, duben,
puda, guma

u – ú – ů mnoho roku, potuček, dolu, holub, boruvka,
stul, pujdu, nuž, krupice, učeš, ucho, domu

2. Spoj čarou slova, která k sobě patří.

kožešník	slonice	kůže
ústa	kůžička	kůň
kůzle	kobylka	úsměv
koník	koza	slon
slůně	usmívají se	kozel

3. Dopln u – ú – ů

Slečna Jůlie

Malá slečna J____lie,
co noci ráda ____píje,
____tíkala do kom____rky
pro bonbony, na lah____dky.
Och____tnala všeho dosti,
brzy bylo po radosti.
Snědla ____plně vše,
a bylo jí hodně zle.
Teď už jí nic nech____tná,
fň____ká, kň____čí ...
Břicho má jak rop____cha
v žal____dku jí kr____čí.

4. Slož písmena do slov.

KÚOL

LIUCE

ZLEKŮ

KRUA

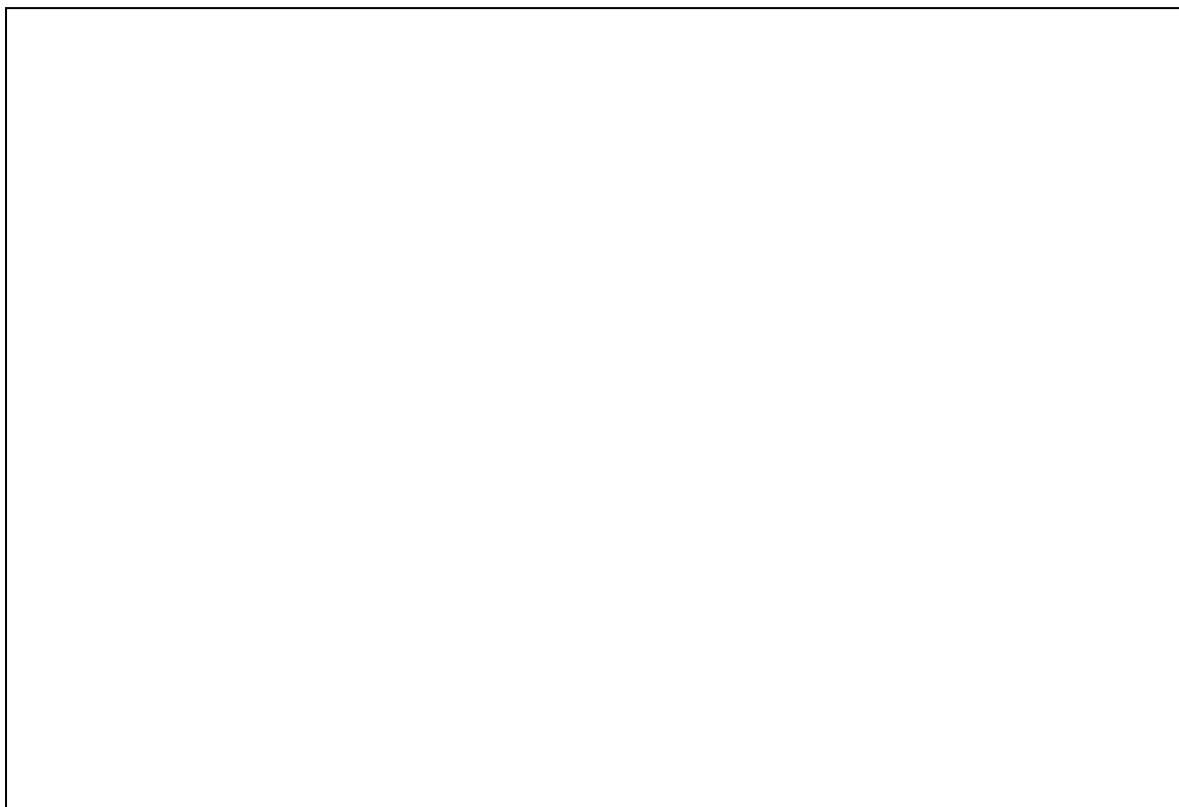
KAPŮL

5. Dopln u, ú, ů.

Jak děti kreslily

Děti kreslily sl____ně. L____děk m____ nakreslil velké ____ši. L____cinka tl____sté tělo a ____plně dlouhý chobot. L____káš doplnil tl____sté nohy. Nakonec ještě počkali na Jan____, až m____ dodělá ____zký chobot. Práce se jim podařila a paní ____čitelka měla z toho pěkný ____směv na rtech.

Nakresli také slůně.

6. Vyber vhodná slova a dokonči věty.

(úkol, dolu, důl, dolů, kůň, uši, úplně, úst)

Ve škole jsme dostali _____.

Půjdeme se podívat do hornického _____.

Měli jsme napsat, co je to _____.

Po stráni běžel černý _____.

Utíkal směrem _____ až ke vsi.

Měl _____ nastražené.

Přiběhl až k domu dědy _____ zpocený.

U _____ měl pěnu.

7. Doplň kroužek nad u tam, kde je nutný.

pujdu, kruta, dolu, na lampu, kuře, pruty, stul, krupice,

ruže, kuže, pusa, na chatu, guma, šel domu, kuzle

Vypiš všechna slova s krátkým u.

VIII. Podstatná jména

1. Najdi a podtrhni podstatná jména.

Mamince se narodilo miminko. Dali jsme jí jméno Lenka. Vozili jsme ji v kočárku. Ráda pila mléko z lahvičky. Když byla starší, dostala hračku – plyšového medvídka. Večer s medvídkem v rukou ráda usínala ve své postýlce.

2. Rozděl do tří sloupků tato podstatná jména.

dům, děda, kočka, táta, váza, boty, máma, žába, teta, vlak, sestra, pes, pták, zahrada, bratr, had, slepice, hadice

OSOBY	ZVÍŘATA	VĚCI

3. Doplň vhodné podstatné jméno. (Kdo to dělá?)

_____ jede. _____ léčí.

_____ kuňká. _____ štěká.

_____ se plazí. _____ hřeje.

_____ mňouká. _____ zvoní.

_____ píše. _____ roste.

4. Doplň vhodná vlastní jména.

***Mourek, Jana, Azor, Mirka, Micka, Adam, Alík, Jiří,
Alena, Jitka, Fík, Bimbo***

osoby: _____

zvířata: _____

5. Rozděl a spoj čarou názvy měst a řek.

Vltava		Brno
Plzeň		Berounka
Lužnice	MĚSTA	České Budějovice
Olomouc	ŘEKY	Mže
Sázava		Dyje
Most		Ostrava

6. Oprav chyby ve jménech a cvičení opiš.

Kamarád petr žije v olomouci. Má doma papouška ferdu.
U domu má jeho pes asta boudu. Asta štěká na
kolemjdoucí. Štěká na babičku kropáčkovou. Ta si plete
jména. Říká astěalíku a ferdovi Frantíku.

7. Dopln jména.

Naše rodina

Jmenuji se: _____

Maminka je: _____

Tatínek je: _____

Můj bratr/sestra je: _____

Moje zvířátko se jmenuje: _____

8. Poskládej z písmen z rámečku názvy měst.

BORN	ELPZŇ	HRPAA	LÍNKO	SMOT	SEKPÍ

9. Vyber vhodné písmeno.

Můj bratranec (r/R)____adek bydlí v (p/P)____raze. Bydlí v ulici (n/N) ____árodní. Má sestru (m/M)____irku. Ta je nyní ve škole v (m/M) ____ostu. Jejich babička žije ve vesnici (l/L)____hotka. S dědou (p/P)____epou rádi jezdí na výlety například do (m/M)____ěsta (č/Č)____eské (b/B)____udějovice.

10. Doplň správnou hlásku.

Jedna kočičí ...

Ten můj _____ourek sedí v botě,
je s ním _____icka malé kotě.
Jsou to oba kamarádi,
tetu _____enku mají rádi.
Strýček _____ta jim dá mlíčko,
je to jejich papáníčko.
Večer přijde jejich máma,
kočka _____orka chodí sama.
Slízli mléko z mističky,
teď si olizují jazýčky.

11. Spoj slova, která k sobě patří.

Jak můžeme říkat kočkám?

KOCOUR	čiča	kotě	Macík
	Macek	kočička	brouček
KOČKA	Líza	koťátko	kocourek
	čičinka	čumáček	Micka

IX. Slovesa

1. Napiš k podstatnému jménu sloveso. (Říkej si, kdo a co dělá?)

maminka	_____	tatínek	_____
kohout	_____	pes	_____
vítr	_____	sníh	_____
kočka	_____	květina	_____

2. Vyhledej a napiš slovesa

Š	E	P	T	Á	_____
U	M	Í	O	H	_____
M	Á	Š	P	A	_____
Í	L	E	Í	T	_____

3. Vyhledej a podtrhni slovesa. (Co kdo dělal v pohádce?)

Princezna Růženka se píchla o trn a rázem usnula. Jeníček vylezl na strom a uviděl v dáli světýlko. Smolíček neposlechl jelena a otevřel jeskyňkám. Hrneček stále vařil kaši, až kaše z hrnku přetékala. Hloupý Honza se vydal do světa a brzy se z něho stal král.

4. Spoj slovesa s podstatnými jmény.

kachna	syčí	vlaštovka
skokan	plave	děda
letadlo	kouří	lod'
zmije	skáče	žába
komín	letí	hrnec

5. Škrtni sloveso, které do řady nepatří.

slunce:	hřeje, svítí, pálí, září, vychází, usíná, zapadá
kukačka:	letí, kuká, přiletí, staví (hnízdo), koulí, odletí
švadlena:	šije, měří, připeče, zašívá, stříhá, sešívá, ušije
řeka:	teče, protéká, zalévá, proudí, stéká se, stoupá

6. Doplň obdélníčky se slovesy: *i* nebo *y*

š_je	c_tí	ř_dí	ch_tá	r_je
suš_	vař_	hr_že	poč_tá	ch_buje
drž_	kouř_	vrn_	šust_	let_
hoř_	ut_ká	von_	brzd_	c_nká
nut_	ž_je	_pomíná	uč_se	dot_ká se
prš_	zač_ná	potěš_	oh_bá	zatač_

7. Dopln slovesa. (Ptej se, co dělají?)

vlak _____

auto _____

voda _____

strom _____

8. Podtrhni slovesa.

Na hřišti

Kluci na sebe pískají, utíkají na hřiště a předhání se.
Děvčata se tomu smějí, usedají do trávy a pletou věnečky.

Kočky se tulí na trávniku a vyhřívají se na sluníčku.
Dědečkové a babičky si sedli na lavičky, povídají si a usmívají se na děti.

9. Slož z písmen slovesa.

ŠÍRP

ÍLET

VÁZPÍ

DLÁĚ

X. Skupiny dě, tě, ně

1. Do slov za větami nejdříve doplň dě, tě, ně. Vhodné slovo zapiš do věty.

Kos je zbarven _____. červe_____ x čer_____

Podtrhni slova _____. červe_____ x čer_____

U boudy štěká _____. ště_____ x ko_____

Kočka líže malé _____. ště_____ x ko_____

Přišel domů _____. poz_____ x mla_____

Mamka vypadá _____. poz_____ x mla_____

2. Přečti si a doplň koncovky slov.

Máme rádi zvířata

Děda chová ve stáji dva ko____. Malé ko____ si hraje s klubíčkem. Ště_____ stěká u vrátek. V zahra_____ se naši kach_____ vylíhlo jen jedno kach_____.

3. Doplň do slov ě tam, kde musí být.

Na chat____, ve tříd____, v kůln____, v hnízd____, malé slůn____, do sín____, v lékárn____, na půd____, v koteln____, do sít____, na přehrad____, v tělocvičn____, kon____, v těst____

4. Vyber a doplň správnou slabiku (dě, tě, ně).

Na pů_____ se schovává mourovaté ko_____. K večeři jsme s _____dli hod_____ jídla. Po_____šila nás teta svojí návš_____vou. Na hra_____ prý straší. Přišel jsem domů poz_____ večer. Náš starý _____da chová ješ_____ ko_____. Cvič, ať máš zdravé _____lo. Hlasitě š_____kalo ště_____.

5. Doplň chybějící slabiku.

po	u	zra
pon _____ lí	po _____ š	těs _____ ní
li	ší	ní

6. Dopiš mlád'ata zvířat.

Kočka má _____.

Pes má _____.

Slon má _____.

Kachna má _____.

Kobyla má _____.

Ovce má _____.

7. Rozděl slova do tabulky podle slabik.

snídaně, pondělí, děti, kotěti, pověděl, žlutě, potěší, líně, hnědý, děda, v zahradě, ve světě, někdo, v těstě, dělá, tělo, sněženky, pilně

dě	tě	ně

8. Piš slova k předložce ve správném tvaru.

Jana k _____ voda k _____

léto v _____ půda v _____

zahrada na _____ stěna na _____

Magda o _____ cesta po _____

XI. Skupiny bě, pě, vě, mě

1. Doplň slabiky do slov v tabulce.

bě	pě	vě	mě
____žec	____kně	k____ten	v zi____
hrá____	____sti	de____t	z____na
sla____	pou____	med____d	ús____v
holou____	____tka	doz____dět	na stro____
o____d	____na	s____domí	ná____stí
s____r	____šina	____tev	____řit
____há	____stuje	z____davá	od____na

2. Rozděl slova do tabulky.

oběd, pěstuje, větev, město, zpěv, věty, měsíc, poupě, běží, pět, květen, změna, slabě, běžec, země, hvězda, oběd, věnec, směje se, pěna

bě	pě	vě	mě

3. Doplň slabiky mě.

za___nit, vy___nit, ___síc, šu___t, osa___l, z___na,
u___l, s___r, ná___stí, od___ny, rozu___l, neu___l,
zahř___lo, pa___ti, pro___na, kro___, v do___, s___je
se

4. Dopiš ve správném tvaru slova do textu.

(ryba, hlava, chalupa, pumpa, tlapa, strom, tráva, chodba)

Na Vánoce jsme k _____ měli bramborový salát.

Maminka nosí na _____ klobouk.

Moje babička bydlí na vsi v _____ .

Babička šla k _____ pro vodu.

Naše Micka měla trn v _____ .

Kosi pípají na _____ .

Ztratil se mi míček ve vysoké _____ .

Na _____ je věšák na šaty.

5. Rozhodni se a doplň *mě* nebo *me*. Slova s *mě* napiš.

u_____lec, _____dvídě, nára_____k, na _____du,
pra_____n, do _____ček, lako_____c, na slá_____,
v tla_____, v _____chu, od_____na, _____síc,
u_____ní

_____, _____, _____

_____, _____, _____

6. Použij slabiku, spoj ji a vytvoř slova.

	louš	_____
bě	ží	_____
	lásek	_____
	nit	_____
pě	šina	_____
	vec	_____

	da	_____
vě	trník	_____
	řit	_____
	sto	_____
mě	ří	_____
	lký	_____

7. Doplně do textu vhodné slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě.

Koncert

Do _____sta přijeli z_____váci. S_____chali jsme na ná_____stí, kde se _____lo vše konat. Maminka _____la na so_____ nové šaty a tatínek _____l na hla_____klobouk. Babička s _____dou zůstali v do_____. Ve _____tru se mně zvedla suk_____ a naší As_____ o_____uši. Moc se nám z_____v našich z_____váků líbil. _____kdy zase přijedou a o_____t nám zazpívají.

XII. Slova – souřadná, nadřazená, podřazená, opačného významu

1. Dopln slova, která mají stejný význam, a napiš je.

Na stěně visí krásný obraz.

Miminko v kočárku naříká.

Míša je hodný chlapec.

Máme vysoký dům.

Jára utíká po schodech.

2. Dopln slova, která mají protikladný význam, a napiš je.

Naše škola je velká.

Náš dům je vysoký.

Výtah pojede dolů.

Mám nový kabát.

Vlak jede.

3. Větu, kde je sice stejné slovo, avšak nemá smysl, škrtni.

Náš děda je *starý*.

Kabát dědy je *starý*.

Přišlo mi od tety *psaní*.

Na *psaní* mám pero.

Hodiny *stojí*.

Vlak ve stanici *stojí*.

Zimní počasí bývá chladné.

Nosím rád *zimní* svetr.

Máme *nový* byt.

Pan Novák není *nový*.

4. Přiřaď slova, která mají stejný význam.

(pádí, svědomitý, nevelký, drobný, nízký, letí, běží, snaživý)

utíká

pečlivý

malý

5. Napiš do tabulky slova, která mají souřadný význam.

zelenina	dopravní prostředek	stromy

6. Doplň slovo s nadřazeným významem.

_____ - šaty, kalhoty, svetr, kabát, sukně

_____ - celer, petržel, mrkev, brambory

_____ - kleště, lopata, sekera, šroubovák

_____ - hřib, muchomůrka, bedla, holubinka

_____ - růže, sněženka, astra, zvonek, tulipán

7. Napiš ke slovům slova opačného významu.

den x _____

tlustý x _____

ošklivý x _____

krátký x _____

slabý x _____

hloupý x _____

první x _____

XIII. Párové souhlásky na konci slov

1. Doplně *p* nebo *b*. (Přečti si zdůvodnění.)

dva zuby – jeden zu____ dva sloupy – jeden slou____
dva holubi – jeden holu____ dva čápi – jeden čá____
dva hříby – jeden hři____ dva sklepy – jeden skle____

2. Zdůvodni si a doplň *p* nebo *b*.

Mohutný du____, vysoký stro____, rybník plný ža____,
pravý hři____, velký náku____, namazaný chlé____,
příko____ u cesty, malý Jaku____, šedý holu____, studený
skle____, bolavý klou____.

3. Doplně *t* nebo *d*.

Dřevěný plo____, starý hra____, sladký me____, školní
výle____, rezavý drá____, medvě____, pě____ kamarádů,
obcho____, kamenný mos____, narozeninový dor____,
jedovatý ha____.

4. Doplně *t'* nebo *d'*.

Lo____ pluje, silný déš____, vysoká ze____, chu____
k obědu, správná odpově____, zasa____ strom, vra____ se
brzy, posvi____ si, se____ rovně, zkra____ sukni, pora____
se, železniční tra____.

5. Dopln h nebo ch.

Bílý sní____, velký stra____, měkký tvaro____, tr____,
kru____, bře____ řeky, me____ v lese, pra____ na polici,
pru____ látky, vlašský oře____, veselý smí____, Vojtě____.

6. Dopln v nebo f.

dva lvi – jeden le____
fotografové – jeden fotogra____
dvě lahve – jedna láhe____
Rudolfové – jeden Rudol____
dvě mrkve – jedna mrke____
Josefové – jeden Jose____
Hou____ housat, zlomená věte____, rudá kre____, pečící
páne____, pyšný pá____, pozdra____ z hor, le____ v kleci,
nová obu____, zpě____, tygří ře____, úsmě____, Václa____

7. Dopln z nebo s.

Obra____, pták ko____, kovový řetě____, hluboký le____,
silný mrá____, hlídací pe____, vítě____ závodu, krátký
úče____, huňatý oca____, dřevěný vů____, záka____
vstupu, tichý hla____.

8. Doplň správnou souhlásku a slova příbuzná spoj čarou.

skle____	holubice	sklepní
hou____	dráty	kruhový
holu____	na hrachu	medový
děš____	sklepy	drátěný
drá____	deštník	sklepení
me____	kruhy	dešťový
kru____	houfy	houfovat se
hrá____	na medu	holubník

9. Doplň ž nebo š.

Kalu____, ostrý nů____, vysoká vě____, chovat drůbe____,
slepý____, železná mří____, proutěný ko____, pevně
dr____, le____ v posteli, kluk Ale____, slo____ stavebnici.

10. Vytvoř rozkaz, jak by ti ho řekla maminka.

Maminka mi řekla:

ať si uklidím v pokoji

ať nedrobím na ubrus

ať si osladím čaj

ať nedržím nůž za ostří

11. Dopln, jak se jim říká.

Slepice, krůta, husa ... Je to _____.

Vypadá jako had, ale had to není. Je to _____.

Když se podepíšeš, je to tvůj ... Je to _____.

Zdravá červená zelenina ... Je to _____.

12. Dokonči věty z nabídky slov.

V parku se zelená _____. dup – dub

Kolik je ti _____? led – let

Ananas je jižní _____. plot – plod

Byl tu hustý _____. les – lez

13. Dopln slova do vět. (Pozor, slova sice znějí podobně, ale neznamenaí totéž.)

Máme zdravý trup a na trubku _____.

Byla to velká lež a ty už teď pěkně _____.

U domku je plot a na stromě zraje _____.

Sledujeme ptáků let a ty nestoupej na tenký _____.

Řešíš, jak ukrojíš chléb, tak nožem opatrně _____.

Svojí prací se chlub a nehledej na ní psí _____.

[illegible]

Procvičování

1. Dopln chybějící znaménka.

Mama koupila nakup.

Koupila i mleko kocce.

Nase kocka ma kotata.

Jedno cerne, druhé bílé

a to treti také čilé.

Právě teď už mleko pije.

2. Dopln společný název pro daná slova.

kapr, štika pstruh

jablko švestka, hruška

palec, ukazováček, malíček

růže, tulipán, kopretina

3. Dopln chybějící slabiky dy, dý nebo di, dí

Děda je už starý, ale má různé nála____.Rád si třeba

nala____ rádio a poslouchá ho do večera.Babička mi

posílá pohle____. Děda ji rád za to pohla_____.

4. Spoj slova, která k sobě patří. Věty napiš.

Perem	stříhám	polévku .
Nožem	jím	chléb.
Lžící	mažu	úkol.
Houbou	píšu	tabuli.
Nůžkami	krájím	papír.

5. Dopln chybějící slova. Kde jsou zvířátka? (strom, bouda, komín, tráva, králíkárna, dutina)

Kos sedí na _____. Pes nyní spí v _____.

Čáp staví hnízdo na _____. Mravenci lezou

v _____. Králík bydlí v _____. Datel žije

v _____ stromu.

6. Dopln̄ slovo, které do věty patří.

Rybník zamrzl, je na něm _____. let – led

Sledovali jsme _____ vlaštovek.

U domku je natřený _____. plot – plod

Jahoda je sladký _____.

Šli jsme na výlet na _____. hrát – hrad

Šli jsme si _____ s míčem.

Před vchodem je dřevěný _____. prach – práh

Utřeli jsme z nábytku _____.

7. Škrtni slovo, které je napsáno špatně.

Křemílek a Vochomůrka už v postýlce (spali – spálí).
Bábovka se v troubě (spali – spálí). Náš dům má čtyři
(patra – pátrá). Policie (patra – pátrá) po zloději. Žáci
paní učitelku (zdrávi – zdraví). Všichni žáci jsou nyní
(zdrávi – zdraví). Mám nové (bíle – bílé) tričko. Auto
vjelo na silnici (zprava – zpráva). Přišla nám zajímavá
(zprava – zpráva).

8. Napiš slova podle počtu slabik.

Hloupá pohádka

napsal: Michal Černík

Selka volá zděšeně:

„Z trouby uletěla vůně pečeně!“

Sedlák za ní uhání

a chytá ji do dlaní.

jednoslabičná

dvojslabičná

trojslabičná

9. Slabiky di-dy, ti-ty, ni-ny. Podtrhni správné slovo.

Pes štěká za (vraty – vrátí). Tatínek se z práce brzy (vraty – vrátí). Strom má silné (kořeny – koření).

Maminka přidala do omáčky (kořeny – koření). V lázních jsou léčivé (prameny – pramení). Víš, kde (prameny – pramení) řeka Vltava? Babička dědovi (čistý – čistí) brýle. Vezmi si (čistý – čistí) kapesník. Silný hluk mi (vady – vadí). Koš byl (plný – plní) hub. Žáci ve škole (plný – plní) různé úkoly.

10. Dopln do dvojice chybějící slovo.

_____ a Mařenka

babička a _____

sestřička a _____

_____ a strýček

kobylka a _____

Pravidla

1. VĚTA – skládá se ze slov. **Na začátku věty piš velké písmeno.** Na konci věty píšeme tečku, otazník, vykřičník. To se řídí druhem věty.

oznamovací – .

rozkazovací – ! nebo . (pokud je mírný rozkaz)

tázací – ?

2. SLOVA – skládají se ze **slabik** a slabiky zase z **hlásek**.

3. SAMOHLÁSKY – jsou to hlásky a, e, i, o, u, y – dělíme je na:

krátké – a, e, i, o, u, y

dlouhé – á, é, í, ó, ú-ů, ý

dvojhásky – au, ou (Píšeme je vždy dohromady, nelze je rozdělit.)

4. u – ů

ú – píšeme vždy **na začátku slova**

ů – píšeme **uvnitř** nebo **na konci slova**

5. SOUHLÁSKY – jsou tvrdé, měkké, obojetné

tvrdé – h, ch, k, r, d, t, n **píšeme za nimi y** (hy, chy, ky, ry, dy, ty, ny)

měkké – ž, š, č, ř, c, j, d', t', ň **píšeme za nimi i** (ži, ši, či, ři,

ci, ji, di, ti, ni)

obojetné – b, f, l, m, p, s, v, z (V některých slovech se píše za nimi i a v jiných se píše y. Budeš se učit až v příštím roce.)

Autorem materiálu je PaedDr. Ivana Fialová,

Základní škola Dobříš, Komenského nám. 35, okres Příbram.

Dostupné z portálu www.1zsdobrisprojekt.cz financovaného z EFS a státního rozpočtu ČR

6. PODSTATNÁ JMÉNA – jsou názvy **osob, zvířat, věcí**

7. VLASTNÍ JMÉNA – jsou to vlastní jména osob, zvířat, měst, řek a píšeme je vždy s **velkým písmenem**.

8. SLOVESA – nám říkají, co osoby, zvířata a věci **dělají nebo co se s nimi děje**.

9. SKUPINY DĚ, TĚ, NĚ – Kde se píše háček ve slovech s d', t', ň, tak tam se ve skupinách píše tato slabika. (např. lod' – lodě)

10. SKUPINY BĚ, PĚ, VĚ, MĚ – Když je vyslovíme, **slyšíme tři hlásky**, avšak často **píšeme pouze dvě písmena: hláska (B, P nebo V) + Ě**.

Ve skupině **MĚ** se také zatím říd' tímto pravidlem. Ve vyšším ročníku se budeš učit ještě další možnost psaní.

10. PÁROVÉ SOUHLÁSKY – Pokud nevíš, zda máš koncovku slova napsanou správně, řekni si slovo v jiném tvaru např. zub – zuby, lov – loví, obchod – obchody.